

**koronawirus
w gospodarstwie
rodzinnym**

ZDROWIE
RODZINA
GOSPODARSTWO

BĄDŹMY SOLIDARNI

ROLNICZA MAPA DROGOWA

#koronawirus

ZMIANY
PILNE

ZMIANY
SYSTEMOWE

Diagnoza sytuacji w rolnictwie oraz rekomendowane przez NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność" rozwiązania, w związku z projektowanymi przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej działaniami osłownymi w gospodarce.

Warszawa, 19.03.2020 r.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE

#PolskaŻywność
#PolskiRolnik

WPROWADZENIE

Ostatni tydzień przyniósł spadek cen trzody o 0,60 gr. oraz wzrost cen nawozów i środków ochrony roślin. Ponadto firmy dystrybucyjne wycofały się z kredytowania rolników, sprzedają środki tylko za gotówkę, której rolnikom brakuje. Czy po miesiącu takiej sytuacji nadal odważymy się powiedzieć, że to вина rolnika? [18.03.2020 r.]

Fot. domena publiczna

“ROLNICZA MAPA DROGOWA” została opracowana w ramach projektu “Szkoły Liderów” realizowanego przez Międzywojewódzkie Porozumienie Regionalne NSZZ Rolników Indywidualnych “Solidarność”. Porozumienie jest platformą współpracy rolników z Dolnego Śląska, Opolszczyzny oraz z Zachodniopomorskiego.

1) Skuteczna realizacja zasiewów

ZMIANY
PILNE

Wzywamy do natychmiastowej wypłaty dopłat za 2019 rok, pomocy suszowej, dopłaty do materiału siewnego oraz paliwa rolniczego. W obecnej chwili nie możemy skutecznie zrealizować zasiewów. Pandemia dotyczy całego świata. Musimy we własnym zakresie zadbać o wyżywienie Polaków.

2) Wstrzymanie egzekucji komorniczych

ZMIANY
PILNE

Wstrzymanie egzekucji komorniczych na będących własnością rolnika gruntach, zwierzętach i maszynach. Uzasadnienie: pozbawianie rolnika zadłużonego jedynej możliwości utrzymania siebie i rodziny jest barbarzyństwem naszych czasów. Komornicy licytują ziemię i majątek rolnika po zaniżonej wartości i niejednokrotnie rolnik nadal pozostaje z długiem.

3) Zawieszenie wszelkich działań windykacyjnych (ARiMR, KOWR)

ZMIANY
PILNE

Zawieszenie wszelkich działań windykacyjnych planowanych i realizowanych wobec rolników indywidualnych. W tym, między innymi, zawieszenie działań windykacyjnych dotyczących szczególnie egzekucji z nieruchomości będących własnością rolników indywidualnych w związku z brakiem zapłaty zobowiązań w stosunku do KOWR z tytułu dzierżawy bądź sprzedaży gruntów rolnych.

4) Podatki, czynsze, składki

ZMIANY
PILNE

Wzywamy do zaniechanie poboru, od producentów żywności, w okresie trwania pandemii oraz rok po jej ustaniu podatku rolnego, czynszu dzierżawnego (KOWR i jednostki samorządowe), składek KRUS (wliczając ten czas do ubezpieczenia jako składkowy), składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zachowaniu świadczeń).

5) Rozłożenie na raty kredytów komercyjnych

ZMIANY
PILNE

Uzasadnienie: Banki nie są zainteresowane rozkładaniem na raty i prolongowaniem spłat rat od kredytów na zakup ziemi. Nie uwzględniają klęski suszy. Kredyty takie mają wysoki procent i szczególnie mocno obciążają gospodarstwa.

6) Zawieszenie spłat rat kredytów, leasingów

**ZMIANY
PILNE**

Zawieszenie spłat rat kredytów, leasingów do końca 2020 roku. Uzasadnienie: nie jesteśmy w stanie przewidzieć, czy ten rok również zakończy się suszą. Rolnicy nie są w stanie spłacać rat. Zwłaszcza przy opóźnieniach w wypłatach dopłat i środków suszowych. Dodatkowo muszą, w tej chwili, ponieść nakłady na zasiewy i zabiegi agrotechniczne, a następnie na zbiór. Koronawirus pokazał, co to znaczy bezpieczeństwo żywnościowe. Należy rolnikom dać zasiać i zebrać.

7) Zobowiązania wobec KOWR

**ZMIANY
PILNE**

Umorzenie rat czynszu dzierżawnego wobec KOWR oraz rozłożenie płatności z tytułu wykupu ziemi rolnej z KOWR, z uwzględnieniem wydłużenia czasu spłaty do 25-30 lat. Wciągnięcie w restrukturyzację gospodarstw rolnych również zobowiązań wobec KOWR.

Uzasadnienie: oprócz umorzeń rat czynszów dzierżawnych ważne, z punktu finansowego dla rolnika, jest rozłożenie rat za wykup ziemi na okres dłuższy niż rok by rozkładanie tych rat nie blokowało się wzajemnie, co ma miejsce aktualnie. Jeżeli ktoś rozkładał ratę w 2018 na dwa lata, to już w 2019 miał część raty do zapłaty i nie mógł rozłożyć z 2019 raty dopóki nie spłacił tej z 2018.

W programie restrukturyzacji nie są objęte zobowiązania wobec KOWR. Jeżeli rolnik na swojej działce np. 20 ha ma wpisany KOWR, ponieważ jest to działka wykupiona od KOWR i oprócz tego występują inne wpisy hipoteczne np. kredyty, to nie może tej działki przeznaczyć na odkup w programie restrukturyzacji. Jest zablokowany. Uzasadnienie: pozbawianie rolnika zadłużonego jedynej możliwości utrzymania siebie i rodziny jest barbarzyństwem naszych czasów. Komornicy licytują ziemię i majątek rolnika po zaniżonej wartości i niejednokrotnie rolnik nadal pozostaje z długiem.

8) Poręczenie kredytów przez Bank Gospodarstwa Krajowego

**ZMIANY
PILNE**

Szereg gospodarstw rolnych ma negatywną historię kredytową w BIK. Jest to spowodowane, między innymi, trwającymi od trzech lat klęskami żywiołowymi. Wnoskujemy o wprowadzenie szybkiej linii kredytowej, uproszczonych procedur, w tym dla rolników ze słabym BIK. Wnosimy o poręczenie kredytów w rolnictwie przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Wnosimy o wprowadzenie poręczeń przez ARiMR. Agencja ma możliwość ściągnięcia zabezpieczenia, przy czym uprawnienie takie nie powinno obejmować więcej niż 25 proc. dopłat.

9) Zawieszenie kontroli

**ZMIANY
PILNE**

Zawieszenie kontroli w gospodarstwach na czas trwania pandemii (liczy się zdanie WHO) oraz w trzymiesięcznym okresie po zakończeniu pandemii. Wnosimy również o zawieszenie kontroli w zakładach przetwórczych. Obecna nieprzewidywalna sytuacja nie sprzyja zabezpieczeniu łańcucha dostaw. Dodatkowe kontrole w zakładach przetwórczych mogą mieć wpływ na przerwanie ciągłości dostaw.

10)

ZMIANY
PILNE

Kontrole ARiMR i wypłaty zaliczek dopłat

Oczekujemy takich rozwiązań prawnych, które umożliwią wypłacenie zaliczek dopłat bezpośrednich w grupie kontrolowanych gospodarstw. ARiMR mógłby zabezpieczyć część środków na poczet ewentualnych nieprawidłowości. W 2019 roku ponad 1700 gospodarstw z terenów dotkniętych suszą rolniczą na Pomorzu Zachodnim zostało wytypowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do kontroli FOTO w kampanii 2019. Oznaczało to wstrzymanie wypłat zaliczek dopłat bezpośrednich za 2019 r. Wielu gospodarzy, pomimo strat, nie może także skorzystać z pomocy suszowej. Susza rolnicza, na terenach objętych kontrolą, występuje od dwóch lat.

11)

ZMIANY
PILNE

Limit pomocy de minimis

Wnoskujemy, aby w przypadku przekroczenia przyznanego limitu pomocy de minimis następował zwrot niesłusznie pobranej kwoty wraz z odsetkami, a nie zwrot całości przyznanej pomocy de minimis. Rolnik musi mieć możliwość wycofania i korekty wniosku. Dziś szereg gospodarstw wzywana jest do zwrotu pomocy przyznanej w 2017 roku w związku z deszczami nawalnymi. Od trzech lat zmagamy się z klęskami żywiołowymi. W tym roku doszła sytuacja kryzysowa związana z pandemią.

Wnosimy o wydłużenie toczących się postępowań administracyjnych, takich jak cofnięcia decyzji o przyznanej pomocy de minimis w związku z przekroczeniem limitu przyznanej pomocy de minimis.

12)

ZMIANY
PILNE

28 dni roboczych na uzupełnienie danych

Wnoskujemy, aby z chwilą otrzymania zawiadomienia w sprawach administracyjnych, na przykład z ARiMR, rolnik miał 28 dni roboczych na uzupełnienie danych np. z programów PROW, w których uczestniczy. Obecnie jest to 14 dni kalendarzowych. W rzeczywistości 10 dni pracy jednostki organizacyjnej.

13)

ZMIANY
PILNE

Wezwania, korekty, upomnienia

W zaistniałej nadzwyczajnej sytuacji epidemiologicznej wzywamy do potraktowania wszelkich wezwań, korekt, upomnień wystosowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, KOWR, ARiMR, KRUS, Inspekcję Weterynaryjną w stosunku do gospodarstw rolnych jako sprawy szczególnie skomplikowane i przyznanie gospodarstwom rolnym, uprawnień jakie daje administracji publicznej art. 35 § 3. KPA – Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

14)

ZMIANY
PILNE

Oświadczenie zamiast zaświadczenia lekarskiego

Pracownik, w tym obcokrajowiec, w czasie kryzysu, powinien mieć możliwość przedstawienia pisemnego oświadczenia o gotowości do pracy (stan zdrowia). Wykonanie pracowniczych badań lekarskich (wstępnych i okresowych) jest obecnie utrudnione.

15)

ZMIANY
PILNE
ZMIANY
SYSTEMOWE

Zasiłek opiekuńczy, świadczenia zdrowotne i rolnicze emerytury

Wnosimy o zasiłek opiekuńczy na dziecko do 8 lat. Świadczenie takie zaproponowano wszystkim grupom zawodowym, prócz rolniczej. Podniesienie stawki chorobowej (z absurdalnej na odpowiadającą realiom). Wprowadzenie płatności świadczenia od pierwszego dnia choroby, a nie jak obecnie dopiero po trzydziestu. Uwzględnienie, przy gospodarstwach powyżej 50 ha, zwiększonej kwoty ubezpieczenia w wyliczaniu rolniczych emerytur.

16)

ZMIANY
PILNE
ZMIANY
SYSTEMOWE

Pierwszeństwo - polska żywność w polskich sklepach

Wprowadzenie większej partii żywności krajowej na nasze rynki. Bieżące monitorowanie sytuacji. Naszym celem jest ochrona interesów działającego na terenie kraju przemysłu. Ograniczenie tzw. złych praktyk polegających na sprowadzaniu żywności z zagranicy, a następnie przepakowaniu jej w krajowe opakowania. W obecnym czasie lokalni rolnicy mają problemy ze sprzedażą wołowiny. Istnieje niebezpieczeństwo zalania rynków żywnością pochodzącą np. z Ameryki Południowej.

17)

ZMIANY
PILNE
ZMIANY
SYSTEMOWE

Kontrola cen środków do produkcji rolnej oraz skupów

Uważamy za zasadne wprowadzenie regulacji, które spowodują zamrożenie cen, w szczególności cen na produkty niezbędne do produkcji rolnej (m.in. nawozy, chemia, materiał siewny). Wnosimy o ustalenie cen maksymalnych, optymalnych społecznie.

Wnosimy o kontrolę cen środków do produkcji rolnej przez UOKIK oraz RADĘ ROLNICZĄ. Wnosimy o kontrolę cen skupów produkcji rolnej, ustanowienie cen minimalnych konsultowanych rok rocznie z firmami skupowymi oraz radą rolniczą złożoną z członków organizacji i sekcji branżowych.

Uzasadnienie: Rynek w Polsce jest dziurawy jak sito. Wpływają płody po dumpingowych niższych cenach i wykańczają nasz wewnętrzny rynek. Należy to zahamować. Działania, które podejmuje MRiRW wyglądają na skuteczne. Są jednak wprowadzane w zbyt wolnym tempie.

18)

ZMIANY SYSTEMOWE

Ceny minimalne skupu produktów rolnych

Ceny minimalne skupu produktów rolnych mają być gwarantowane. Należy dążyć do wprowadzenia w Polsce regulacji prawnych i zasad podobnych do obowiązujących we Francji (prawo EGalim). Do tego czasu ceny minimalne mogłyby być gwarantowane na podstawie wyliczeń zespołów powoływanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

19)

ZMIANY PILNE

Bezumowne korzystanie z gruntów

Wnioskujemy wprowadzenie rozwiązań dających natychmiastową możliwość odzyskania należności z tytułu bezumownego korzystania z gruntów rolnych KOWR. Są podmioty, których zaległości sięgają kilkudziesięciu milionów złotych. Środki te potrzebne są w budżecie państwa.

20)

ZMIANY PILNE

PRACA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENACH OBJĘTYCH KWARANTANĄ

Zadaniem państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Produkcja żywności wymaga szczególnej troski, w tym umożliwienia pracy gospodarstwom rolnym, bez względu na ich formę organizacyjną i status prawny. Wnioskujemy o takie działanie administracji i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, które umożliwią na terenach objętych kwarantanną, między innymi: odbiór produkcji (np. jaj, mleka, mięsa, zwierząt), zaopatrzenie w środki produkcji, przemieszczanie się pracowników w strefie i poza nią. Przykład działań podejmowanych np. w Republice Czeskiej (Gmina Kynice, w regionie Havlíčkův Brod, informacja za: zemedelec.cz z 17.03.2020). W takich sytuacjach rolnik, pracownicy rolni, zobligowani są do przestrzegania zasad kwarantanny oraz współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na danym terenie. Jednocześnie prosimy o szczególne traktowanie zakładów rolno-spożywczych w sytuacjach, gdy te znajdują się na terenach objętych kwarantanną.

21)

ZMIANY PILNE

Targowiska

Wnosimy o umożliwienie sprzedaży produktów rolno-spożywczych i spożywczych na targowiskach. Dotyczy stałych punktów sprzedaży. Ograniczenie, w tym zakresie, utrudnia dostęp do żywności. Punkty sprzedaży na targowiskach powinny być traktowane, tak jak sklepy spożywcze. Jeśli lokalizacja targowiska, z uwagi na zalecenia Sanepidu, nie pozwala na uruchomienie sprzedaży, to powinna istnieć możliwość wskazania innego bezpiecznego miejsca.

22)

ZMIANY PILNE

Darmowy czas antenowy

Wnosimy o nieodpłatne udostępnienie czasu antenowego, w ramach regionalnych mediów publicznych, na promocję sprzedaży produktów rolno-spożywczych i spożywczych (gastronomia). Dotyczy oferty z dostawą do odbiorcy. Zasady szczegółowe korzystania z tej formy wsparcia określałyby media.

23)ZMIANY
SYSTEMOWE ●

Powszechne i obowiązkowe ubezpieczenia

Powszechne i obowiązkowe ubezpieczenia upraw rolnych od utraconego dochodu. Uzasadnienie: rynek prywatny firm ubezpieczeniowych nastawiony jest na zysk i rolnicy są nieustannie oszukiwani. To państwo musi nałożyć ubezpieczenia ściągane cesją z dopłat bezpośrednich, rolnik ubezpiecza uprawy od utraconego dochodu wybierając pakiety i kwoty odszkodowania, a należność wg. stawek jest ściągana z dopłat bezpośrednich.

24)ZMIANY
PILNE ●

Zatrudnienie obcokrajowców w rolnictwie

Postulaty dotyczące zatrudnienia obcokrajowców w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym pokrywają się z wcześniej zgłaszanymi przez przedsiębiorców. Mowa, między innymi, o automatycznym wydłużeniu wiz i pozwoleń na pracę dla pracowników z Ukrainy i Białorusi. Ułatwieniach w transferach pracowników w ramach kraju i branż. Zapewnienie opieki medycznej i prawa do zasiłku w czasie leczenia i kwarantanny pracownikom z zagranicy i ich rodzinom. Ułatwienia w podjęciu pracy sezonowej dla studentów z Ukrainy i Białorusi. Umożliwienie składania wniosków o legalizację pobytu i pracy dla cudzoziemców przez internet – bez konieczności dostarczania wersji papierowych do czasu zniesienia stanu zagrożenia epidemicznego. Skrócenie czasu oczekiwania na rejestrację oświadczeń, które umożliwiały szybkie podjęcie dorywczej pracy. Stworzenie karty zawodów preferowanych. Przedstawiciele tych zawodów dostawaliby od razu długoterminowe pobyty. Możliwość, w oparciu o karty zawodów preferowanych, ściąganie pracowników od razu z rodzinami. Obecnie administracja wymusza sześciomiesięczną rotację pracowników z Ukrainy na polskim rynku. Wnosimy o oferowanie pracującym w Polsce Ukraińcom i Białorusinom oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy na 24 miesiące zamiast obecnych sześciu miesięcy oraz ułatwienia w łączeniu rodzin. Polska powinna nastawiać się, przede wszystkim, na pozyskiwanie pracowników – wraz z rodzinami – z Ukrainy i Białorusi. Obywatele Ukrainy mogli dotychczas wykonywać pracę na podstawie ruchu bezwizowego (maksymalnie 90 dni) lub na podstawie wiz w celu wykonywania pracy (od 6-12 miesięcy). Po tym okresie muszą powrócić do swojego kraju. Do tej pory w ich miejsce rotacyjnie przyjeżdżali inni pracownicy z nowymi zezwoleniami i wizami. Obecna sytuacja kryzysowa utrudnia proces wymiany pracowników. Należy zatrzymać tych, którzy są jeszcze w Polsce. Sprawa jest bardzo pilna.

25)ZMIANY
PILNE ●

Opieka medyczna pracowników z zagranicy

Wsparcie państwa, w zakresie opieki medycznej oraz kwarantanny i z tym związanych świadczeń (wskazanie świadczenia specjalnego pomocowego), dla pracowników najemnych z zagranicy zatrudnionych w rolnictwie, ale i szerzej na polskim rynku. Działanie winno obejmować także studentów obcokrajowców oraz członków rodzin osób, o których mowa w tym punkcie. W sytuacji, w której ze względu na błędy administracyjne, obcokrajowiec nie może udokumentować swojego zatrudnienia (statusu) należy wprowadzić takie regulacje, które zagwarantują mu bezpieczeństwo i nie będą wiązały się z dodatkowymi obciążeniami finansowymi z tytułu udzielonego wsparcia. W przypadku zgonów, w omawianej grupie osób, państwo powinno wprowadzić regulacje i wsparcie pozwalające na pochówek zmarłego bez dodatkowych obciążeń finansowych dla jego bliskich (transport zwłok).

26) Umorzenia podatku po dokonaniu prac

ZMIANY SYSTEMOWE

Umorzenia podatku po dokonaniu prac na rowach przylegających do gruntów rolnika. Uzasadnienie: umorzenia podatku w dużej mierze są zależne od wójta, co jest błędem. Nie robią tego w praktyce lub umarzają wybranym. Powinno to się odbywać na zasadzie, że dla równowartości płaconego podatku rolnik zobowiązuje się do wyczyszczenia, odkrzaczenia lub wykopania rowu. Stałe stawki dla całego kraju zryczałtowane co do pracy własnej lub po okazaniu faktury za usługę. Wykonanie prac sprawdzane przez urzędnika gminy wydziału rolnictwa i akceptacja. Jest szansa, że część tych pieniędzy wróciłaby do państwa w postaci VAT, ale co najistotniejsze, poprawiło by to stan melioracyjny gruntów.

27) Fundusz utrzymania produkcji rolniczej

ZMIANY SYSTEMOWE

Wnosimy o wprowadzenie dla firm z branży rolniczej funduszu utrzymania produkcji rolniczej. Fundusz taki mógłby być wykorzystywany np. w sytuacji klęski suszy. Uzasadnienie: rolnicy wpłacają na fundusz promocji wieprzowiny, fundusz promocji zbóż, z każdej faktury mamy odliczany procent. Firmy z branży rolniczej w szczególności te które korzystają skupują i przetwarzają produkty rolnicze NIE POCZUWAJĄ się do odpowiedzialności, gdy następuje klęska suszy. Dla tych firm liczy się tylko sprzedaż, co jest uzasadnione prawami ekonomii. Jednak odciążenie od każdej faktury, na taki fundusz utrzymania produkcji rolniczej, byłoby partycypacją tych firm w odpowiedzialności za polskie rolnictwo. Można byłoby z czasem wciągnąć w to całą branżę, tych co przetwarzają, ale również co sprzedają sprzęt rolniczy lub chemię, nasiona. Mały procent, który mógłby się przerodzić w dużą sumę i w czasie klęsk zebrane środki można byłoby przeznaczyć na utrzymanie stabilności ekonomicznej gospodarstw, a to pośrednio przeloży się na stabilność tych firm.

28) Pomocnik rolnika

ZMIANY PILNE
ZMIANY SYSTEMOWE

Od maja 2018 roku wprowadzono nowy rodzaj umowy cywilnoprawnej oraz ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe i macierzyńskie dla pracowników sezonowych zwanych pomocnikiem rolnika. Definicja pomocnika, ograniczająca pomoc jedynie do prac związanych ze zbiorem owoców i warzyw, tytoniu, chmielu i ziół jest stanowczo za wąską. Wnosimy o rozszerzenie definicji pomocnika, tak aby obejmowała inne prace w gospodarstwie rolnym. O taką zmianę zabiegał wcześniej, między innymi, samorząd rolniczy. Przykłady rozszerzenia prawa (za KRIR): okres żniw, zakończenia tuczu ptactwa, odsadzeń i prowadzenia zabiegów weterynaryjnych na fermach krów, czas połowu ryb, a także pomoc rolnikowi w domu np. przy osobie chorej, niepełnosprawnej, nad którą rolnik sprawuje opiekę, a w okresie spiętrzenia prac w gospodarstwie potrzebuje pomocy w pracach opiekuńczych.

29) Administracja online

ZMIANY PILNE
ZMIANY SYSTEMOWE

Tryb online. Usprawnienie obsługi administracyjnej, ale także systemu szkoleń, dostępności posiedzeń organów kolegialnych na poziomie administracji państwowej, samorządowej, sądów. Dziś, w czasie pandemii, rolnik proszony jest o wykupienie znaczka skarbowego. Ma to miejsce w trakcie załatwiania sprawy np. paszportów dla zwierząt.